

Vaikuta vesiin- kuuleminen vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta 2022 - 2027, Vuoksen vesienhoitoalue sekä Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalue**Kaupunkisuunnittelujohtaja Juha Romppanen
Kaupunkisuunnittelun tukipalvelut**

Lausuntopyyntö

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Kuopion kaupungilta koordinoivana keskuksena lausuntoa asiakirjasta ”Vaikuta vesiin- vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma ” Vuoksen vesienhoito- alueella. Lisäksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Kuopion kaupungilta lausuntoa vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella. Lausunto tulee toimittaa Etelä-Savon ja Uudenmaan Ely-keskuksille 9.7.2018 mennessä sähköisenä.

Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 on hyväksytty valtioneuvostossa vuoden 2015 lopussa. Nyt vesienhoitosuunnitelmat tarkistetaan hoitokautta 2022–2027 varten. Suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueen keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laadinnasta kuullaan 8.1.2018–9.7.2018 välisenä aikana. Tautatietoa vesienhoidosta, vesien tilasta ja siihen vaikuttavista toiminnoista on verkko-osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin >vesienhoito.

Tausta ja tavoitteet

Vesienhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä. Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikko-vesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla. Vesienhoitoa on Suomessa toteutettu jo vuosikymmenien ajan, mutta nykyisessä muodossaan vesienhoidon suunnittelu käynnistyi EU:n vesipolitiikan puitteiden tultua voimaan vuonna 2000.

Vesienhoidon suunnittelu tapahtuu vesienhoitoalueilla, jotka on määritelty vesistöaluejakoon perustuen valtioneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista. Vesienhoitoalueille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle. Suunnitelma laaditaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 on hyväksytty valtioneuvostossa vuonna 2015.

Lausunnolla oleva Vuoksen vesienhoitosuunnitelma tarkistetaan koskemaan vuosia 2022–2027. Valmistelua varten on laadittu vesienhoitoaluekohtaiset asiakirjat ”Vaikuta vesiin”, joissa käsitellään kolmannen suunnittelu- kierroksen keskeisiä kysymyksiä, suunnittelun työohjelmaa ja aikataulua sekä ympäristövaikutusten arviointiprosessia (SOVA-lain mukaisen ympäristöselostuksen valmistelu).

27.06.2018

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että kaupunkirakennelautakunta hyväksyy lausunnon, jossa toteaa seuraavaa:

Vesienhoidon keskeiset kysymykset kohdassa tulisi korostaa näkökohtaa, että vesienhoidon tavoitteena on edelleen hyvää tilaa heikommassa tilassa olevien vesistöjen (pinta- ja pohjavesien) pääseminen hyvään tilaan. Vesienhoidon tavoitteet ja tausta voisi olla Vaikuta vesiin selvityksessä omana lukuna tai omana kappaleena otsikon- vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset alla. Keskeiset kysymykset tekstissä on tuotu esille, että hyvää tilaa heikommassa tilassa olevia pinta- ja pohjavesiä ja niiden tarpeita, mutta tavoitetta tai tavoitetta-soa ei ole määritelty.

Tulevalla vesienhoitokaudella erityisesti huomioitavana asiana Vesienhoidon toimeenpanon tehostamisessa tulisi olla vesistöseurantojen osalta digitalisaation hyödyntäminen, uusien teknologioiden sekä mittaus- ja online-tekniikoiden kehittäminen ja käyttöönotto. Olemassa olevien, jo tehtyjen vesien tilaa koskevien selvitysten sekä seurantatietojen analysointia, jalostamista ja jakamista kansalaisten käyttöön tulisi tehostaa. Nykyisin vesistöjen seurantatiedot ovat hajallaan eikä vesistötietoja hyödynnetä riittävän tehokkaalla tavalla (esim. velvoitetarkkailut). Jalostetun seurantatiedon tulisi olla avointa, yhdessä paikassa ja asiantuntijoiden puolesta ”tulkittua”. Digitalisaation hyödyntämismahdollisuutena voisi olla esim. internetissä päivittyvä vesistökartta, josta näkee yhdellä silmäyksellä vesien ekologisen ja kemiallisen tilan sekä tai esim. levätilanne uimarannoilla, jota kaikki vesienhoitotoimenpiteisiin osallistuvat tahot sekä kansalaiset voisivat hyödyntää. Digitaalisaation kehittymistä tulisi mahdollisuuden mukaan tukea esimerkiksi osana valtion Cleantech- panostuksia. Vesientilan seuraaminen ajantasaisesti voisi olla myös menestyvä vientituote.

Tulevalla vesienhoitokaudella hajakuormituksen vähentämisessä on erityisesti huomioitaviin asioihin kirjattu yhdeksi kohdaksi hajajätevesiasetuksen toimeenpanon edistäminen valvonnan ja neuvonnan keinoin. Hajajätevesiasetuksen mukainen siirtymäkausi vanhojen kiinteistöjen jätevesienkäsittelyjärjestelmien kunnostamiselle päättyy 31.10.2019, jota ennen on kiinteistöjen jätevesijärjestelmät kunnostettava. Tällöin viemäriverkoston ulkopuolella olevilla kiinteistöillä, jotka sijaitsevat pohja- ja ranta-alueilla (100 metriä vesistöä), tulee jätevesijärjestelmien puhdistustehon täyttää vähintään asetuksen mukaiset vaatimukset. Tämän vuoksi hajajätevesiasetuksen toimeenpanon edistäminen valvonnan ja neuvonnan keinoin ei ole tarpeen enää tulevalla vesienhoitokaudella (vuosina 2022 - 2017) pitää erityisesti huomioitavana asiana.

Haja-asutuksen jätevesienkäsittelyn tehostamiseen on edelleen tarvetta. Viemäriverkoston ulkopuolinen asukas kuormittaa jätevesillään vesistöjä keskimäärin yhtä paljon kuin 6 - 8 viemäriverkoston piirissä asuvaa. Vaikka vesihuoltolain mukaista liittymisvelvollisuutta on lievennetty taajaman ulkopuolisilla alueilla, tulisi yhtenä toimenpiteenä edelleen olla keskitetyn jätevesiverkostojen rakentaminen niille alueille, joissa se on teknistaloudellista. Edellä mainittu asia on kirjattu otsikon pistekuormittajien aiheuttamien päästöjen hallinnan kohdassa yhdyskunnat ja teollisuus. Keskitettyä viemärintiä tulee edistää edelleen myös haja-asutusalueilla, jos se on tarkoituksenmukaista ja teknistaloudellisesti sekä vesiensuojellisesti järkevää. Asian voisi kirjata erityiseksi huomioitavaksi asiaksi sekä pistekuormittajien aiheuttamien päästöjen hallintaan, että hajakuormituksen vähentämiseen.

27.06.2018

Tulevalla vesienhoitokaudella yhdeksi erityisesti huomioitavaksi asiaksi on Hajakuormituksen vähentämisessä kirjattu hulevesisuunnitelmien laatiminen sekä hulevesien käsittelyn ottaminen huomioon rakentamisessa. Kirjauksen tulisi kuulua, että hulevesien hallintasuunnitelmien laatiminen sekä hulevesien käsittelyn ottaminen huomioon rakentamisessa. Termi hulevesisuunnitelma on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan juridinen asiakirja (jo detaljitasoinen suunnitelma), joka mm. tulee olla katusuunnitelman tavoin julkisesti nähtävänä. Hulevesien hallintasuunnitelma tehdään valuma-alueitasoisesti.

Pistekuormittajien aiheuttamien päästöjen hallintaan tulisi kiinnittää myös erityistä huomiota siten, että toiminnanharjoittaja olisi enemmän vastuussa vesienhoitoon osallistumisessa esim. omaehtoisen valvonnan tai vesistömonitoroinnin keinoin. Sekä viranomaisen että toiminnanharjoittajan tulisi kiinnittää erityistä huomioita lupaehtojen seurantaan ja valvontaan, mm. yhdyskuntien ja teollisuuden jätevesien sekä kaivannaisteollisuuden osalta. Pinta- ja pohjavesialueilla sijaitsevilla, ympäristölupia vaativissa toiminnoissa tulisi seurantavelvoitteiden kohdistua ”pilaaja maksaa”-periaatteen mukaistesti.

Tulevalla vesienhoitokaudella erityisesti huomioitaviin asioihin Pohjaveden laadun ja määrän turvaamisessa on kirjattu pohjavesiriskien ennaltaehkäisy riskinarvioinnilla ja maankäytön suunnittelulla. Kaikille pohjavesialueille tulisi laatia pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat, mikäli niitä ei vielä ole laadittu. Lisäksi suojelusuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden toteutumisen seurantaan ja toimeenpanoon tulisi kiinnittää huomioita. Tekstissä oli mainittu, että joiltakin pohjavesialueilta vedenotto ylittää alueella muodostuvan veden määrän. Yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi voisi nostaa myös voimassa olevien vedenottolupien (vesilupien) päivittämisen?

Valmistelija

Päivi Rissanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5303

Päätösehdotus

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Lautakunta hyväksyy kaupunkisuunnittelujohtajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

